

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

**FORMUŁA DO 2014
(„STARA MATURA”)**

**JĘZYK POLSKI
POZIOM PODSTAWOWY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MPO-P1**

MAJ 2015

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Część I

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie czytanego tekstu

Zadanie 1. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wyodrębnienie tezy tekstu
--------------------------	---------------------------

Poprawna odpowiedź

Hipermarket to współczesny teatr konsumpcji.

Schemat punktowania

1 p. – przytoczenie odpowiedniego zdania z tekstu.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Zadanie 2. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Przykładowa odpowiedź

Detrozrywka to łączenie sprzedaży detalicznej towarów i usług z różnymi formami rozrywki.
lub

Detrozrywka to oferowanie klientom przez supermarkety nie tylko sprzedaży artykułów, lecz także różnych form rozrywki kulturalnej.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne wyjaśnienie.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Przykładowa odpowiedź

„konsument kultury” – odbiorca treści i widowisk kulturalnych.

lub

człowiek kupujący je jako produkt, towar / dla zaspokojenia swoich potrzeb.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne wyjaśnienie.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Zadanie 4. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Przykładowa odpowiedź

- możliwość autoekspresji
- wymiana opinii
- wymiana handlowa
- rozrywka (funkcja ludyczna)

Schemat punktowania

2 p. – wymienienie trzech funkcji.

1 p. – wymienienie dwóch funkcji.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna, lub brak odpowiedzi.

Zadanie 5. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Przykładowa odpowiedź

Dawniej rynek był miejscem przepływu informacji / wymierzania sprawiedliwości, dzisiaj pełni przede wszystkim funkcje handlowe (promocje) / rozrywkowe.

Schemat punktowania

1 p. – wskazanie różnicy.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Zadanie 6. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Poprawna odpowiedź

P, F, F

Schemat punktowania

2 p. – określenie prawdziwości trzech zdań.

1 p. – określenie prawdziwości dwóch zdań.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna, lub brak odpowiedzi.

Zadanie 7. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Przykładowa odpowiedź

negatywne / pejoratywne, lekceważące

Schemat punktowania

1 p. – poprawne określenie zabarwienia emocjonalnego podanych wyrażen.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Zadanie 8. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Przykładowa odpowiedź

Artyści na Zachodzie nie lekceważą występów w supermarketach / nie unikają ich. Rodzimi artyści podchodzą do nich lekceważąco / uważają je za chałturę.

Schemat punktowania

1 p. – wskazanie różnicy.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Zadanie 9. (0–2)

Korzystanie z informacji	Wskazanie środka językowego służącego określonej funkcji tekstu
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź

Dotychczas zagraliśmy dwa duże koncerty w centrach handlowych. Były bardzo profesjonalnie przygotowane.

lub

Smuci mnie, że niektórzy artyści uważają występy w hipermarketach za chałturę. Ja się tego nie wstydzę.

Funkcja, np.

- potwierdzenie, uwiarygodnienie poprzez przytoczenie bezpośredniej opinii,
- uwiarygodnienie opinii o kulturowej roli centrów handlowych.

Schemat punktowania

2 p. – wypisanie odpowiedniego zdania i właściwe określenie funkcji.

1 p. – wypisanie odpowiedniego zdania bez właściwego określenia funkcji.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Zadanie 10. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Przykładowa odpowiedź

- organizowanie zajęć plastycznych
- organizowanie kursów tańca
- organizowanie koncertów
- organizowanie wystaw

Schemat punktowania

1 p. – wymienienie czterech form działalności.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna, lub brak odpowiedzi.

Zadanie 11. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu
--------------------------	-------------------------------------

Poprawna odpowiedź

- organizowanie pokazów kultury różnych regionów
- wystawy i wykłady tematyczne, związane z promowanymi artykułami (np. wystawa o dinozaurach)
- szkoły dla dzieci
- organizowanie koncertów tematycznych (np. muzyki Wikingów)
- organizowanie warsztatów i kursów, np. tańca

Schemat punktowania

2 p. – podanie pięciu przykładów działań.

1 p. – podanie czterech przykładów działań.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna, lub brak odpowiedzi.

Zadanie 12. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcji
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź

- wskazanie uniwersalnych praw rządzących społeczeństwami (gromadzenie się, wymiana)
- wskazanie ważnych potrzeb człowieka, niezmiennych od wieków (informacja, zaspokojenie potrzeb bytowych, rozrywka, potrzeby duchowe)
- wywołanie żywych skojarzeń, uatrakcyjnienie wywodu o sklepach

Schemat punktowania

1 p. – sformułowanie poprawnej odpowiedzi.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Zadanie 13. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odróżnianie informacji od opinii
--------------------------	----------------------------------

Poprawna odpowiedź

I, O, I, O

Schemat punktowania

2 p. – cztery poprawne wskazania.

1 p. – trzy poprawne wskazania.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna, lub brak odpowiedzi.

Zadanie 14. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź

A

Właściwości stylu, np.

- komunikatywność,
- mieszanie stylów.

Schemat punktowania

2 p.– wskazanie stylu i określenie dwóch jego właściwości.

1 p.– wskazanie stylu bez określenia dwóch jego właściwości.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Uwaga! Uznajemy również inne trafne określenia stylu.

Część II

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu.
----------------------	---

Temat 1. Jak można wykorzystać władzę absolutną? Interpretując fragmenty noweli Bolesława Prusa *Z legend dawnego Egiptu*, porównaj Ramzesa jako władcę z jego następcą – Horusem. Uwzględnij wartości ważne dla bohaterów oraz przesłanie utworu.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Wstępne rozpoznanie całości, np.:

0–2

- a. paraboliczność (kostium historyczny),
- b. akcja – ważenie się losów władców,
- c. narrator wszechwiedzący, oceniający bohaterów,
- d. bohaterowie skonstrastowani ze sobą,
- e. refleksje na temat ludzkiego losu, historii, istoty władzy.

2. Ramzes jako władca, np.:

0–9

- a. stary, doświadczony,
- b. potężny, silny, gardzący słabością,
- c. niebojący się śmierci,
- d. wymagający od siebie,
- e. władca despotyczny / swój autorytet opiera na strachu, bezwzględny posłuszeństwie,
- f. realizuje ideę silnego państwa,
- g. bezwzględnie karze zagrażających państwu (Berenika, Jetron, Zefora, jeńcy),
- h. uciska lud podatkami, bezwzględny wobec niewolników,
- i. prowadzi wojny,
- j. wroga traktuje jako czynnik jednoczący państwo,
- k. uznaje państwo za najwyższą wartość,
- l. zależy mu na ciągłości władzy,
- m. przekazuje młodemu władcy nieograniczone prawo decydowania,
- n. podporządkowuje własne dobro (życie) racji państwowej,
- o. przezwycięża chorobę i pozostaje przy władzy.

3. Horus jako (niedoszły) władca, np.:

0–9

- a. młody, niedoświadczony,
- b. szlachetny, idealista,
- c. łagodny, współczujący,
- d. pragnie złagodzić despotyzm,
- e. zamierza zawrzeć pokój, potępia wojny,
- f. chce polepszyć los ludu i niewolników, chce złagodzić wyzysk,
- g. jest przeciwny okrucieństwu,
- h. opowiada się za sprawiedliwymi sądami,
- i. wierzy, że łagodność nie osłabi państwa,
- j. przede wszystkim chce wynagrodzić krzywdy swoich bliskich,
- k. ważna jest dla niego miłość, szczęście ukochanej,

- l. dobro poddanych stawia na równi z własnym dobrem,
- m. czuje dumę z bycia władcą,
- n. śmierć niweczy jego plany.

4. Przesłanie utworu, np.:

0–2

- a. uniwersalny charakter utworu (ponadczasowość),
- b. refleksje na temat ludzkiego losu (znikomość ludzkich dążeń i celów, bezradność wobec przeznaczenia, daremność wysiłków jednostek realizujących ideały etyczne i społeczne),
- c. refleksje na temat historii (zwycięstwo siły nad dążeniem do dobra i szczęścia w dziejach ludzkości),
- d. refleksje na temat istoty władzy (władza silna, absolutna – despotyzm złagodzony w imię dobra poddanych; idea skuteczności władzy – idea pogodzenia dobra państwa ze szczęściem jednostki).

5. Podsumowanie

0–3

pełne, np.: odpowiedź na pytanie postawione w temacie, dostrzeżenie podobieństwa sytuacji bohaterów (odpowiedzialność wynikająca z posiadania absolutnej władzy) oraz istotnej różnicy między ukazanymi w utworze modelami władzy, ideami, wartościami; (3)

częściowe, np.: odpowiedź na pytanie postawione w temacie, dostrzeżenie istotnej różnicy między ukazanymi w utworze modelami władzy, ideami, wartościami; (2)

próba podsumowania, np.: dostrzeżenie istotnej różnicy między ukazanymi w utworze modelami władzy, ideami, wartościami. (1)

Temat 2. **Analizując fragmenty III części *Dziadów* Adama Mickiewicza oraz *Ziela na kraterze* Melchiora Wańkowicza, porównaj ukazane w nich sytuacje i postawy matek. W interpretacji wykorzystaj znajomość dramatu Adama Mickiewicza.**

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

1. Zasada zestawienia tekstów, np.: **0–2**

- a. matki poszukujące dzieci,
- b. matki dzieci walczących o wolność ojczyzny,
- c. matki podejmujące ryzyko, ukazane w sytuacji zagrożenia życia,
- d. matki cierpiące.

Dziady cz. III

2. Sytuacja przedstawiona we fragmencie, np.: **0–4**

- a. okres zaborów,
- b. spiski przeciwko carowi,
- c. czas prześladowania młodzieży,
- d. spotkanie towarzyskie w gabinecie Senatora (muzyka, goście),
- e. wizyta Rollisonowej u Senatora w związku z aresztowaniem syna,
- f. sytuacja matki (wdowieństwo, bieda, kalectwo),
- g. obłuda i cynizm Senatora.

3. Postawa pani Rollison, np.: **0–5**

- a. przepełniona miłością do syna / dumna z syna,
- b. wiedzona macierzyńskim instynktem (słyszy głos syna),
- c. cierpi z powodu aresztowania syna (płacze),
- d. chce mu pomóc,
- e. odważna (udaje się do Senatora),
- f. zdeterminowana, błaga Senatora o litość,
- g. pełna nadziei (ufa w sprawiedliwość, dobroć Senatora) / łatwowierna,
- h. bezsilna / bezradna.

Ziele na kraterze

4. Sytuacja przedstawiona we fragmencie, np.: **0–4**

- a. II wojna światowa / okupacja niemiecka,
- b. klęska powstania warszawskiego,
- c. matka pomaga w ewakuacji ocalałych mieszkańców,
- d. matka szuka w opustoszałej Warszawie córki,
- e. wspomina pożegnanie z córką,
- f. znajduje się w sytuacji zagrożenia życia,
- g. zachowanie niemieckich oficerów.

5. Postawa matki Krystyny, np.: **0–5**

- a. kocha córkę,
- b. pełna nadziei, że znajdzie córkę żywą,
- c. silna psychicznie (uczestniczy w ekshumacjach),
- d. zdeterminowana (robi wszystko, by dowiedzieć się prawdy o córce),
- e. odważna, nie boi się gróźb niemieckich żołnierzy, ignoruje szyderstwa,
- f. odczuwa zawód i ulgę (nie odnalazła córki).

6. Funkcjonalne wykorzystanie znajomości dramatu Adama Mickiewicza. **0–2**

7. Podsumowanie **0–3**

pełne: wskazanie podobieństw i różnicy sytuacji i postaw; (3)

częściowe: wskazanie podobieństwa i różnicy sytuacji i postaw; (2)

próba podsumowania: wskazanie podobieństwa lub różnicy sytuacji i postaw. (1)

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie; przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; **5 p.**
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części; **3 p.**
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka; **5 p.**
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka; **3 p.**
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja; **12 p.**
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja; **9 p.**
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia; **6 p.**
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; **3 p.**
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); **3 p.**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; **2 p.**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY

0–4